

Warszawa, dnia 9 czerwca 2021 r.

Poz. 155

ZARZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 8 czerwca 2021 r.

w sprawie określenia kierunków i celów strategicznych Ministerstwa Sprawiedliwości

Na podstawie art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów (Dz. U. z 2021 r. poz. 178) zarządza się, co następuje:

§ 1. Określa się kierunki i cele strategiczne Ministerstwa Sprawiedliwości, stanowiące załącznik do zarządzenia.

§ 2. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI

Zbigniew Ziobro

Załącznik do zarządzenia
Ministra Sprawiedliwości
z dnia 8 czerwca 2021 r.
(poz. 155)

Kierunki i cele strategiczne Ministerstwa Sprawiedliwości

Minister Sprawiedliwości, dążąc do zapewnienia bezpieczeństwa prawnego, jak również do dalszego stanowienia dobrego prawa, stojącego na straży polskich obywateli i polskich rodzin, wraz z kształtowaniem polityk publicznych i postaw obywatelskich w sposób korespondujący z konstytucyjnymi wartościami demokratycznego państwa prawnego, z polską kulturą i tradycją zakorzenioną w chrześcijańskim dziedzictwie Narodu i ogólnoludzkich wartościach, określa kierunki i cele strategiczne dla Ministerstwa Sprawiedliwości. Określenie kierunków i celów strategicznych jest niezbędne, aby budzić powszechne zaufanie oraz, aby w długofalowej perspektywie skutecznie i efektywnie realizować zadania Ministerstwa Sprawiedliwości.

Misją Ministerstwa Sprawiedliwości oraz jednostek nadzorowanych przez Ministra Sprawiedliwości lub mu podległych, jest zapewnienie najwyższych standardów obsługi Ministra Sprawiedliwości w realizacji zadań ustawowych w obszarze wynikającym z działu administracji rządowej – „sprawiedliwość”, które zostały określone w art. 24 *in fine* ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1220 i 2327 oraz z 2021 r. poz. 255 i 464) oraz stałe zwiększanie skuteczności wykonywanych zadań we wszystkich kwestiach ważnych dla przyszłości i rozwoju szeroko rozumianego polskiego systemu sprawiedliwości.

Wytyczone kierunki strategiczne nie tylko mają swój fundament w zasadach uniwersalnych, opartych na poszanowaniu podstawowych wartości, praworządności i demokracji, ale zmierzają do tego, aby szeroko rozumiany polski wymiar sprawiedliwości mógł w dalszym ciągu ewoluować w kierunku osiągnięcia właściwej i wydajnej funkcjonalności, zapewniając przy tym pełny dostęp do sądu oraz pełne bezpieczeństwo prawne jednostki. W celu zapewnienia bezpieczeństwa prawnego wszystkim swoim obywatelom, jednocześnie przeciwdziałając wykluczeniu prawnemu jakiegokolwiek osoby z jakiegokolwiek przyczyny, Państwo Polskie musi dysponować skutecznym, spójnym i sprawnym systemem wymiaru sprawiedliwości, w którego centrum znajduje się dobro wspólne i prawa obywateli.

Dynamicznie zmieniające się otoczenie międzynarodowe i głębokie przemiany cywilizacyjne wymagają refleksji strategicznej nad obecnym stanem wymiaru sprawiedliwości. Efektem przedmiotowej refleksji jest ambitna i zarazem realistyczna wizja wytyczonych kierunków i celów strategicznych skupiających się na zasadniczych elementach warunkujących skuteczność wymiaru sprawiedliwości, czyli efektywności, jakości i niezależności, jak również na demokratyzacji systemu sądowego, przestrzeganiu obowiązującego porządku prawnego oraz tradycyjnym rozumieniu praworządności, suwerenności, niezawisłości i niezależności. Skuteczny, suwerenny, transparentny i demokratyczny system wymiaru sprawiedliwości jest warunkiem koniecznym dla stworzenia otoczenia sprzyjającego instytucjonalnym gwarancjom praworządności. Wzbudzający zaufanie system sprawiedliwości, realizujący pełną ochronę praw indywidualnych, sprzyja prowadzeniu stabilnego i przewidywalnego życia rodzinnego, przyczynia się do rozwoju kapitału społecznego i społeczeństwa obywatelskiego oraz dodatkowo wspomaga inwestycje i pozytywnie wpływa na cały cykl gospodarczy. W tym kontekście działania Ministerstwa Sprawiedliwości będą zmierzały ku zapewnieniu sprawności prowadzonych postępowań, zlikwidowaniu w nich zaległości, zwiększeniu mechanizmów zabezpieczających niezawisłość sądów i podniesieniu jakości sądownictwa, w tym między innymi dzięki lepszemu wykorzystaniu technologii informacyjno-komunikacyjnych w sądach i stosowaniu jednolitych standardów jakości, z jednoczesnym zapewnieniem odpowiedniego finansowania, które jest niezbędne do należytego i dobrego funkcjonowania systemu wymiaru sprawiedliwości, poprzez zapewnienie prawidłowych warunków pracy sądu oraz odpowiednio wykwalifikowanego i wynagradzanego personelu.

Minister Sprawiedliwości określa następujące kierunki strategiczne dla Ministerstwa Sprawiedliwości:

- właściwe i efektywne funkcjonowanie wymiaru sprawiedliwości.
- prawa obywatela w centrum wymiaru sprawiedliwości.
- wzmocnienie efektu synergii i kultury organizacyjnej.

Dokument jest spójny ze Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r., Strategią Sprawne Państwo 2020, jak również pozostałymi dokumentami rządowymi dotyczącymi polityki rozwoju państwa i przewidującymi realizację celów strategicznych przez Ministerstwo Sprawiedliwości (m.in. nowotworzonym dokumentem „Strategia Sprawne i Nowoczesne Państwo 2030”).

Właściwe i efektywne funkcjonowanie wymiaru sprawiedliwości

Podstawą sprawnie działającego państwa jest właściwe i efektywne funkcjonowanie wymiaru sprawiedliwości. Realizacja tego kierunku strategicznego następuje poprzez konsolidację wielu płaszczyzn działania związanych m.in. z zastosowaniem nowoczesnych technologii oraz stałym podnoszeniem kompetencji kadry wymiaru sprawiedliwości. Ogromnym wyzwaniem, związanym ze zmianami wywołanymi pandemią, staje się wprowadzanie nowych zasad komunikacji oraz standaryzacja systemu organizacji pracy w sądownictwie oparta na szerokim wprowadzeniu e-usług oraz postępującej cyfryzacji z wykorzystaniem m.in. sztucznej inteligencji. Spodziewanym efektem zastosowania nowych technologii będzie poprawa sprawności postępowań, jak również zwiększenie dostępności dla Obywatela do rejestrów publicznych i e-usług oferowanych przez wymiar sprawiedliwości. Przez właściwe funkcjonowanie rozumie się ponadto efektywne wykorzystanie środków finansowych przeznaczonych na działanie wymiaru sprawiedliwości. Kierunek ten wyznacza racjonalizację wydatkowania środków budżetowych oraz sprawne wykorzystywanie pozabudżetowych środków przeznaczonych na działania rozwojowe, kształcenie i cyfryzację procesów. Szczególnie istotne w tej płaszczyźnie pozostaje wykorzystanie środków przekazywanych w ramach bezzwrotnej pomocy zagranicznej (Fundusze Europejskie, Norweski Mechanizm Finansowy).

Do celów strategicznych w ramach wytyczonego kierunku strategicznego pn. „Właściwe i efektywne funkcjonowanie wymiaru sprawiedliwości” należy:

- usprawnianie działania poprzez szerokie wprowadzanie e-usług i nowoczesnych technologii do wymiaru sprawiedliwości (cyfryzacja);
- standaryzacja systemów organizacji pracy w wymiarze sprawiedliwości;
- poprawa wydatkowania środków budżetowych i pozabudżetowych przeznaczonych na działanie wymiaru sprawiedliwości;
- podnoszenie kompetencji i kwalifikacji kadry wymiaru sprawiedliwości;
- aktywizacja i rozwijanie umiejętności pracy dostosowanych do zmieniających się warunków (pandemia).
-

Prawa obywatela w centrum wymiaru sprawiedliwości

Zapewnienie w pełni realizowanego prawa do sądu oraz dostępu do wymiaru sprawiedliwości jest elementem immanentnie wpisanym w zasady dobrego rządzenia, którymi na co dzień kieruje się Ministerstwo Sprawiedliwości (gwarancja sprawnego funkcjonowania sądownictwa). Kierunkiem działań Ministerstwa będzie dalsze zmierzanie do ustanowienia takich standardów prawnych i organizacyjnych, które będą przyjmować postać uogólnionych wzorców postępowania w zakresie sposobu traktowania i obsługi obywateli przez instytucje działające w systemie sądowym oraz w całym szeroko pojętym wymiarze sprawiedliwości. Stawianie praw obywatela w centrum wymiaru sprawiedliwości oznacza podjęcie wszelkich działań, w zakresie wypełnienia wszystkich usprawiedliwionych oczekiwań obywatela w odniesieniu do rzetelności obowiązującego prawa, praktyki jego stosowania oraz sposobu realizowania interesów prawnych oraz faktycznych obywateli w kontakcie z sądami. Realizacja tak wyznaczonego kierunku strategicznego będzie polegała m.in. na ustanawianiu i wprowadzaniu dobrych polityk publicznych, usprawnianiu i unowocześnianiu organizacyjnym instytucji administracji (w tym administracji sądowej) realizującej obsługę i kontakt z obywatelem oraz na zapewnieniu faktycznego dostępu do wymiaru sprawiedliwości dla wszystkich obywateli (m.in. prawo do odpowiedniego środka prawnego, pomocy i edukacji prawnej), jak również na odbudowie zaufania obywateli do wymiaru sprawiedliwości (w tym zapewnieniu wymiaru sprawiedliwości przyjaznego dzieciom).

Do celów strategicznych w ramach wytyczonego kierunku strategicznego pn. „Prawa obywatela w centrum wymiaru sprawiedliwości” należy:

- zapewnienie dostępnego i otwartego na obywatela wymiaru sprawiedliwości;
- tworzenie spójnego i przejrzystego prawa (działania legislacyjne);
- doskonalenie systemu nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego i edukacji prawnej;
- upowszechnianie mediacji oraz innych polubownych metod rozwiązywania sporów, jako rzeczywistej i ogólnodostępnej alternatywy dla spornych postępowań sądowych;
- szerzenie idei sprawiedliwości naprawczej.

Wzmocnienie efektu synergii i kultury organizacyjnej

Podmioty i jednostki organizacyjne funkcjonujące w ramach działu administracji w którym swe zadania ustawowe realizuje Minister Sprawiedliwości, winny odznaczać się jak najwyższym poziomem kultury organizacyjnej, funkcjonować w oparciu o najwyższe standardy. Ich cechą wspólną powinien być wysoki stopień operatywności, a także wpisana w strukturę organizacyjną umiejętność należytego współdziałania i gotowość do instytucjonalnej współpracy nie tylko z innymi jednostkami nadzorowanymi przez Ministra, ale także ze wszystkimi podmiotami zewnętrznymi, w tym także z organizacjami pozarządowymi (realizacja zasady partnerstwa). W myśl przytoczonych powyżej zasad i standardów Ministerstwo Sprawiedliwości będzie dążyło do wytworzenia oraz wzmocnienia efektu synergii instytucjonalnej, realizując wszystkie wytyczone przez Ministra polityki publiczne, w tym politykę karną i penitencjarną, albowiem jedynie połączone działania (przy pełnym wzajemnym poszanowaniu odrębności i niezależności działania) stanowią gwarancję osiągnięcia najlepszych rezultatów.

Do celów strategicznych w ramach wytyczonego kierunku strategicznego pn. „wzmocnienie efektu synergii i kultury organizacyjnej” należy:

- poprawa funkcjonowania organów, jednostek nadzorowanych przez Ministra Sprawiedliwości lub mu podległych z Ministerstwem (zawody prawnicze, instytuty naukowe, służba więzienna, pomoc postpenitencjarna) z uwzględnieniem scentralizowanego współdziałania oraz skoordynowanego rozwoju systemów informatycznych;
- usprawnienie systemu wykonywania kar oraz środków wychowawczych.
- koherentna, spójna i operatywna forma współpracy organów, jednostek nadzorowanych przez Ministra Sprawiedliwości lub mu podległych z Ministerstwem.
- przejrzystość i transparentność finansowa we współpracy Ministerstwa Sprawiedliwości z jednostkami nadzorowanymi przez Ministra Sprawiedliwości lub mu podległymi, a także z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2020 r. poz. 1057).

**Kierunki
Strategiczne****Cele Strategiczne****Właściwe
i efektywne
funkcjonowanie
wymiaru
sprawiedliwości**

- Usprawnianie działania poprzez szerokie wprowadzanie e-usług i nowoczesnych technologii do wymiaru sprawiedliwości (cyfryzacja).
- Standaryzacja systemów organizacji pracy w wymiarze sprawiedliwości.
- Poprawa wydatkowania środków budżetowych i pozabudżetowych przeznaczonych na działanie wymiaru sprawiedliwości.
- Podnoszenie kompetencji i kwalifikacji kadry wymiaru sprawiedliwości.
- Aktywizacja i rozwijanie umiejętności pracy dostosowanych do zmieniających się warunków (pandemia).

**Prawa obywatela
w centrum
wymiaru
sprawiedliwości**

- Zapewnienie dostępnego i otwartego na obywatela wymiaru sprawiedliwości.
- Tworzenie spójnego i przejrzystego prawa (działania legislacyjne).
- Doskonalenie systemu nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego i edukacji prawnej.
- Upowszechnianie mediacji oraz innych polubownych metod rozwiązywania sporów, jako rzeczywistej i ogólnodostępnej alternatywy dla spornych postępowań sądowych.
- Szerzenie idei sprawiedliwości naprawczej.

**Wzmocnienie
efektu synergii
i kultury
organizacyjnej**

- Poprawa funkcjonowania organów, jednostek nadzorowanych przez Ministra Sprawiedliwości lub mu podległych z Ministerstwem (zawody prawnicze, instytuty naukowe, służba więzienna, pomoc postpenitencjarna) z uwzględnieniem scentralizowanego współdziałania oraz skoordynowanego rozwoju systemów informatycznych).
- Usprawnienie systemu wykonywania kar oraz środków wychowawczych.
- Koherentna, spójna i operatywna forma współpracy organów, jednostek nadzorowanych przez Ministra Sprawiedliwości lub mu podległych z Ministerstwem.
- Przejrzystość i transparentność finansowa we współpracy Ministerstwa Sprawiedliwości z jednostkami nadzorowanymi przez Ministra Sprawiedliwości lub mu podległymi, a także z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2020 r. poz. 1057).